

УДК 615.015.6:615.07:001.8

*Л. М. Маркозова**ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології
НАМН України», Харків***Порівняльний аналіз особливостей юридичних аспектів в групах хворих наркологічного профілю з різною спроможністю утримуватись у когорті**

Звісно, що значна частина здійснених злочинів відбувається в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння (Н. І. Коржанський, 1989; М. Й. Коржанський, 1996). Зазвичай здійсненню злочинів передують різні форми девіантної поведінки (У. С. Позднякова, 2013), первинне значення серед яких відводиться пияцтву, алкоголізму і наркоманії. Саме ці негативні соціальні явища багато в чому обумовлюють подальшу кримінальну поведінку осіб із залежністю від алкоголю та інших психоактивних речовин (П. Л. Тоболкин, 1983).

Мета: вивчення юридичних аспектів в групах осіб з залежністю від алкоголю та залежністю від психоактивних речовин з різною спроможністю утримуватись у когорті.

Методи дослідження: анкетний, статистичний.

Протягом п'яти років проведено обстеження осіб з залежністю від алкоголю ($n = 281$) та залежністю від психоактивних речовин ($n = 151$) на базі ОКНЛ м. Харкова. Обстежених поділено на 4 групи: 1 група (середній вік — $40,68 \pm 0,99$ роки) — особи з залежністю від алкоголю з високою спроможністю утримуватись в когорті (54,1 %) протягом останніх (перед першим візитом) 30 днів; 2 група (середній вік — $36,85 \pm 0,94$ роки) — особи з залежністю від алкоголю з низькою спроможністю утримуватись в когорті (45,9 %); 3 група (середній вік — $31,04 \pm 0,77$ роки) — особи з залежністю від психоактивних речовин з високою спроможністю утримуватись в когорті (34,4 %); 4 група (середній вік — $26,96 \pm 1,03$ роки) — особи з залежністю від психоактивних речовин з низькою спроможністю утримуватись в когорті (65,6 %).

Під час вивчення середніх показників кількості адміністративних правопорушень в групах залежних від алкоголю та залежних від психоактивних речовин з низькою та високою спроможністю утримуватись у когорті встановлено, що особи 1 групи майже в 2,5 рази частіше бували за кермом у стані сп'яніння ($p < 0,05$) та в 2,6 рази частіше порушували правила дорожнього руху ($p < 0,05$). Порушення громадського порядку, бродяжництво, пияцтво в громадських місцях вірогідно частіше спостерігалися в осіб 2 групи ($0,34 \pm 0,10$ рази проти $1,14 \pm 0,33$ рази, $p < 0,05$).

Особи, залежні від наркотиків, дали негативні відповіді на запитання про порушення правил дорожнього руху, громадського порядку та перебування за кермом у стані сп'яніння.

Під час вивчення частот деяких показників стилю і наслідків вживання алкоголю та тютюну в групах обстежених виявлено, що наявність арештів або звинувачень в анамнезі була у 19 осіб 1 групи та у 8 осіб 2 групи. У більшості обстежених 1 групи ($n = 140$) та 2 групи ($n = 181$) арештів або звинувачень в анамнезі не було. В групі залежних від наркотиків особистісну серйозність поточних проблем із законом різного рівня зазначали 14 осіб 3 групи, в 4 групі подібні проблеми були майже в 2 рази частіше ($n = 30$). Особистісну важливість консультування, допомоги з приводу проблем із законом зазначали 30 осіб 2 групи, а кількість осіб 1 групи, які відчували особистісну важливість консультування, допомоги з приводу проблем із законом, збільшилася ($n = 21$).

Таким чином, для осіб з залежністю від алкоголю з високою спроможністю утримуватись в когорті притаманно перебування за кермом в стані сп'яніння та порушення правил дорожнього руху ($p < 0,05$), в той час як для осіб з залежністю від алкоголю з низькою спроможністю утримуватись в когорті — порушення громадського порядку, бродяжництво, пияцтво в громадських місцях ($p < 0,05$); наявність арештів/звинувачень в анамнезі була частіше серед осіб з залежністю від алкоголю з високою спроможністю утримуватись в когорті та осіб з залежністю від психоактивних речовин з низькою спроможністю утримуватись в когорті.

УДК 615.211.7:615.075-071.1-036.66

*Л. М. Маркозова**ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології
НАМН України», м. Харків***Порівняльний аналіз родинного та особистого анамнезу в групах хворих з залежністю від психоактивних речовин з різним реабілітаційним потенціалом**

Звісно, що формування залежності від наркотиків і алкоголю, як і інші психосоціальні розлади, пов'язані з факторами ризику і стійкості, які містять індивідуальні, генетичні, особові і середовищні впливи, а також різні комбінації взаємодії між ними (Н. А. Сирота, 2003). Саме тому підвищується актуальність визначення родинного анамнезу серед наркозалежних.

Мета: вивчення родинного та особистого анамнезу в групах осіб з залежністю від алкоголю (АЗ) та залежністю від психоактивних речовин (ПАР) з різним реабілітаційним потенціалом (РП).

Методи дослідження: анкетний, статистичний.

Проведено обстеження осіб з АЗ ($n = 281$) та залежністю від ПАР ($n = 151$) протягом 5 років на базі ОКНЛ м. Харкова з урахуванням даних за останніх (перед візитом) 30 днів. Обстежених поділено на групи: 1 група — $40,68 \pm 0,99$ роки — особи з АЗ (54,1 %) з високим РП (ВРП); 2 група — $36,85 \pm 0,94$ роки — особи з АЗ (45,9 %) з низьким РП (НРП); 3 група — $31,04 \pm 0,77$ роки — особи з залежністю від ПАР з ВРП (34,4 %); 4 група — $26,96 \pm 1,03$ роки — особи з залежністю від ПАР з НРП (65,6 %).

Виявлено, що серед родичів 1 ступеня споріднення в осіб 1 групи — найбільша кількість родичів, залежних від алкоголю (А) та тютюну (Т) ($p < 0,001$); в осіб 2 групи та в групах осіб з залежністю від ПАР, незалежно від рівня РП, — найбільша кількість родичів, залежних від Т. Серед родичів 2 ступеня споріднення в осіб з АЗ спостерігається найбільша кількість родичів, залежних від А та Т ($p < 0,01$); родичів без ознак залежності було більше серед осіб 2 групи ($p < 0,01$). Серед родичів 2 ступеня споріднення осіб з залежністю від ПАР спостерігається найбільша кількість осіб серед родичів з залежністю від інших ПАР та з адикціями нехімічного походження (АНП), порівняно з групою родичів 2 ступеня споріднення осіб з АЗ.

В осіб 1 групи показник збереження свого поточного сімейного стану вищий, ніж у осіб 2 групи та в групах залежних від наркотиків ($p < 0,05$); за сімейним станом серед осіб 1 групи — більше повторно одружених, які проживають у колі сім'ї, особи 2 групи проживають поодиночці чи з друзями, тому кількість друзів у осіб цієї групи вища, ніж у осіб 1 групи ($p < 0,05$). Встановлено, що в осіб з АЗ з ВРП спостерігаються переважно серйозні конфлікти з членами родини ($p < 0,01$), конфлікти з іншими